

Euroopa majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Tööstuse üleminek rohelinele ja digitaalsele Euroopa majandusele: regulatiivsed nõuded ning sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna roll“

(ettevalmistav arvamus)

(2021/C 56/02)

Raportöör: **Lucie STUDNIČNÁ**

Konsulteerimistaotlus	Euroopa Parlament, 15.9.2020
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 304
Vastutav seksioon	ühtse turu, tootmise ja tarbimise seksioon
Vastuvõtmine täiskogus	2.12.2020
Täiskogu istungjärk nr	556
Hääletuse tulemus	148/89/19
(poolt/vastu/erapooletuid)	

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Kestliku, õiglase ning sotsiaalselt vastuvõtava tuleviku saavutamiseks Euroopas peab tööstuse üleminek rohelinele ja digitaalsele Euroopa majandusele vastama mitmele eeltingimusele. COVID-19 pandeemia on veelgi teravdanud vajadust sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna palju laiema ja tugevama osalemise järele kõigil poliitika väljatöötamise tasanditel, samuti tugeva regulatiivse raamistiku ning Euroopa tasandil kehtestatud standardite järele, eriti sotsiaalmeetmete kava osas. Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamiseks väljakuulutatud tegevuskava peaks selles tähtsat rolli mängima.

1.2. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee jaoks on äärmiselt tähtis tunnistada kliimamuutuste, ringmajanduse poliitika ning ettevõtete sotsiaalse vastutuse vastastikust täiendavust ja tõsta esile taastuvatest energiaallikatest pärineva energia ringlev iseloom.

1.3. Tööandjate, ettevõtjate ja erasektori kaasamine struktuurimuutuste edendamisse on tööstuse ülemineku seisukohalt väga tähtis. Kuna Euroopas avaldub innovatsioon tavaliselt väikestes üksustes, tuleb keskenduda VKEde jaoks soodsa ettevõtluskeskkonna loomisele ja nende potentsiaali edendamisele, sest nemad osutavad kõrgetasemelise teadmispõhiseid teenuseid. Neil on sageli teedrajav roll seotud tööstusharude turupositsiooni kujundamisel ning nad on usaldusväärsed ja kriisidele vastupidavad tööandjad. Sotsiaalsete ettevõtete ja organisatsioonide kogemused tuleks samuti ära kasutada: nad tegutsevad valdkondades, mida mõjutab nii digi- kui ka roheüleminek. Seetõttu on vaja nende tegevust ja sotsiaalse innovatsiooni protsesse edendada.

1.4. Sidusal viisil tuleks luua mehhanism erasektori rahaliste vahendite suunamiseks investeringutesse, mis on kooskõlas keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimiskriteeriumidega. Pangandusliidu, kapitaliturgude liidu, kestliku rahanduse, digirahanduse ja VKEde strateegiad tugevdavad seega üksteist ja õigustavad vahendite suunamist tootlikumatesse projektidesse majanduses, mis on oma rahastamisvajaduste osas kuni 80 % ulatuses sõltuv pangandussektorist.

1.5. Vastupidava, kestliku, õiglase ja jõuka Euroopa jaoks on vaja regulatiivset raamistikku, mis võib õiglase ülemineku protsessile kaasa aidata, võttes seejuures arvesse selle eetilist mõju ning avalikke huve, näiteks tarbijakaitse, tervishoid, ohutus ja kvaliteet. Komitee soovib Euroopa ja riiklikel institutsioonidel kasutusele võtta uued juhtimisstruktuurid, mis aitavad tagada kohaliku majanduse, sotsiaalpartnerite ning kodanikuühiskonna aktiivse osalemise õiglase meetmete väljatöötamisel ning rakendamisel, et tagada sotsiaalselt õiglase üleminek. Üks peamisi sotsiaalselt õiglase üleminekute rakendamise ja edusammude jälgimise juhtimissüsteeme on Euroopa poolaasta. Komitee soovib lisada Euroopa poolaastasse uued, täiustatud, mõõdetavad ja vastastikku täiendavad sotsiaal-, majandus- ja keskkonnanäitajad, et jälgida ja pidada silmas Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid.

1.6. Piirkondade rolli Euroopa ülemineku tegevuskavas tuleks tugevdada. Põhitähelepanu all on pikaajaline kavandamine, tugev asukohapõhine lähenemisiis, arukas spetsialiseerumine ja inimkapitali tegevuskava, samuti pikaajaliste üleminekueesmärkide sobitamine lühiajaliste prioriteetidega.

1.7. Komitee on arvamisel, et ELi tasandi rahastamis- ja toetusvahendeid üleminekuga seotud tegevuste jaoks tuleb täiendada riiklike ressurssidega, tagades seejuures vajaliku koordineerimise eri valitsemistasandite vahel. Komitee soovib piisavate rahaliste vahendite tagamiseks ka rohkem omavahendeid kasutada.

1.8. Inimkapitali tegevuskava on üks eduka ülemineku eeltingimustest. Mitmed osalejad, muu hulgas haridusasutused, tööandjad, ametiühingud, riiklikud tööturuasutused, vabaihendused ja kutseorganisatsioonid peavad tegema koostööd oskuste arendamisel ning kõigi tulevikus vajaminevate nii vanade kui uute oskuste prognoosimisel.

1.9. Komitee kiidab heaks Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamiseks väljakuulutatud tegevuskava. Et paremini toetada töötajate jaoks õiglast üleminekut, tuleks tugevdada ELi tööõigustikku. Tegevuskavaga tuleks ELi tasandil sätestada õiguste minimaalne tase, muu hulgas: õigus tervisele ja ohutusele, mis hõlmab kõiki töötajaid ja uusi töövorme; õigus teabele, konsulteerimisele, kaasotsustamisõigusele ning osalemisele, mis ei piirdu üleminekuolukordadega; õigus oskuste arendamisele; miinimumnõuded töötuskindlustusele; miinimumpalk; kollektiivläbirääkimised.

2. Üldised märkused ja tulevikku suunatud käsitlusviis

2.1. Selle ettevalmistava arvamuse koostamist taotles Euroopa Parlamendi tööhõive- ja sotsiaalkomisjon panusena tulevaste Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise tegevuskavasse ning kavakohaselt 2021. aasta mais Portos toimuvasse järgmisesse ELi sotsiaaltippkohtumisse.

2.2. Euroopa ettevõtted ja töötajad seisavad silmitsi COVID-19 pandeemia suurte sotsiaalsete ja majanduslike tagajärgedega. Paljud ettevõtted on hävingu äärel, meie kaotame töö ja leibkonnad kaotavad elatise. Majandusprognoosid osutavad väga murettekitavale olukorrale, vaatamata ennenägematutele majanduse päästmise meetmetele, mille eesmärk oli pehmendada liikumispiirangute mõju töökohtadele ja ettevõtetele. ELi majandus kahaneb prognooside kohaselt 2020. aastal 8,3 % ning kasvab 2021. aastal 5,8 %. 2021. aasta majanduskasv ei ole samuti nii jõuline, kui kevadel prognoositi⁽¹⁾. Liikmesriikidel on rekordiline võlg ja esmakordselt on ELil tekkinud ka ühisvõlg. Samuti ei tea me Brexiti tagajärgi.

2.3. Tuvastada tuleb kõige olulisemad tööstusharud ja sektorid alates inimressurssidest kuni teadusuuringuteni ning neid tuleb toetada. Selle tulemuseks on Euroopa tööstuspoliitika, mis kaitseb neid strateegilisi sektoreid turul ja tagab oluliste vahendite varustuskindluse. Euroopa tööstuspoliitika peaks pakkuma üldist raamistikku, koordineerides sidusal ja terviklikul viisil kõiki erinevaid Euroopa poliitikavaldkondi, et luua koostoiimet. Euroopa Komisjon peab ümberkujundamiseks kursi määrama ning liikmesriigid peavad enda poliitika ELi poliitikaga kooskõlla viima. See ei tähenda mikrotasandil juhtimist, ent poliitikameetmed tuleb kooskõlastada nii, et need oleksid sidusad ning soodustaksid põhjapanevaid muutusi. See protsess on võimalik ainult kodanikuühiskonna organisatsioonide ning sotsiaalpartnerite aktiivsel osalusel. Kõigile kasulik roheline kokkulepe ei ole võimalik ELi kodanike demokraatlikul ja tõhusal osalusel põhineva sotsiaalse kokkuleppeta.

2.4. Sidusal viisil tuleks luua mehhanism erasektori rahaliste vahendite suunamiseks investeringutesse, mis on kooskõlas keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimiskriteeriumidega. Pangandusliidu, kapitaliturgude liidu, kestliku rahanduse, digirahanduse ja VKEde strateegiad tugevdavad seega üksteist ja õigustavad vahendite suunamist tootlikumatesse projektidesse majanduses, mis on oma rahastamisvajaduste osas kuni 80 % ulatuses sõltuv pangandussektorist.

2.5. Selles kontekstis on seoses keskkonnanalaste ja tehnoloogiliste muutustega kerkinud esile termin „õiglase üleminek“. Komitee hinnangul on õiglase üleminek Euroopa majanduse keskkonnasäästlikumaks muutmise püüdlustes nii eelarve kui ka taastekava põhikomponent. Seetõttu on vaja jõuda õiglase ülemineku laiema mõistmiseni (minnes kaugemale süsinikupõhise majanduse kaotamisest), mis viiks uue sotsiaalse kokkuleppe alusel täielikult ellu Euroopa sotsiaalõiguste samba, ⁽²⁾ reformides samas ümberjagamissüsteeme, töö ja eraelu tasakaalu ning soolist võrdõiguslikkust. Seoses Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisega on eriti olulised kvaliteetsed töökohad kõigile, juurdepääs kvaliteetsele haridusele ja

⁽¹⁾ „EC Summer 2020 Economic Forecast: A deeper recession with wider divergences“ (2020. aasta suvine majandusprognoos: majanduslangus süveneb ja erinevused suurenevad).

⁽²⁾ ELT C 364, 28.10.2020, lk 1.

koolitusele, sh elukestvate õppele, eriti haavatavate rühmade jaoks, kõigile võrdne juurdepääs tervishoiu- ja sotsiaalteenustele, sotsiaalkaitse ning haavatavate rühmade, näiteks pikaajaliste töötute, naiste, noorte, rändajate ja puuetega inimeste kaasamine. Kõiki neid olulisi eesmärke on võimalik saavutada jõuka majanduse, tööandjate pakutavate uute kõrget kvalifikatsiooni nõudvate töökohtade ja uutesse tehnoloogiatesse tehtavate vajalike investeeringute abil.

2.6. Tööstusliku ülemineku etapis olevad riigid ja piirkonnad on tavaliselt raskustes oma tööstusbaasi moderniseerimise, töötajate oskuste ajakohastamise, olulistes sektorites kaduvate töökohtade kompenseerimise ning sissetulekute kasvu pärssiva väikese tootlikkuse suurendamisega. Üldiselt saaksid nad kasu rohepöördest, tehnoloogia arengust ja nendega seotud arengutest, samas on kohti ja elanikkonnarühmi, näiteks haavatavad rühmad nagu puuetega inimesed, eakad, roma kogukond ning rändajad, kes on mahajäämise ohus. Tööstuse pikaajalise ümberkujundamisega seotud probleemidega tegelemiseks peavad nende riikide ja piirkondade poliitikud, sotsiaalpartnerid, kodanikuühiskonna organisatsioonid ja olulised sidusrühmad muutusi ette nägema ning üleminekut aktiivselt juhtima. Sotsiaaldialoog, teave, töötajate ja neid esindavate organisatsioonide ärakuulamine ja osalemine, sealhulgas otsuseid tegevates organites (juhatused ja nõukogud) on tähtis ettevõtte otsustamisprotsessiga tegelemisel ja selle mõjutamisel, et juhtida üleminekut tulevikku suunatud viisil. Komitee nõuab tungivalt, et komisjon tugevdaks tulevase ajakohastatud tööstusstrateegia sotsiaalset mõõdet.

2.7. Pandeemiakriisiga tegelemine ja tööstuse eduka ümberkujundamise võimaldamine on kõigi sidusrühmade huvides ning selleks on vaja ühiseid jõupingutusi, ühiseid eesmärke (näiteks ettevõtte pikaajaline arendamine) ja tõhusat sotsiaaldialoogi usalduslikus keskkonnas, samuti positiivset suhtumist. Komitee on arvamusel, et ettevõtte hea ja seega jätkusuutlik juhtimine ning sellega kaasas käiv muutuste ettenägemine peavad põhinema siseturu järeleproovitud seaduslikel miinimumnõuetel, seejuures peab teavitamise, konsulteerimise ning töötajate ettevõtete juhataste töös osalemise kaudu välja tulema ka töötajate hääl.

2.8. Digiüleminekul ja automatiseerimisel on majandusele ja ühiskonnale nii hea kui ka halb mõju. Üleminekuks on vaja tehnoloogilise ümberkujundamisega sammu pidada ning muutuseid ette näha, näiteks sotsiaalpartnerite kaasamise teel. Euroopa tööõukogud ja *Societas Europaea* tööõukogud on heaks näiteks töötajate kohustusliku piiriülese kaasamise kohta huvide tasakaalustamise ning lahenduste otsimise sotsiaalse partnerluse vaimus. See hõlmab töötajatele koolituse tagamist ja kollektiivläbirääkimisi, et toetada iseseisvat töötamist ning tagada hea töö ja eraelu tasakaal. Digiülemineku ja internetimajandusega on kaasnenud ka uute töövormide, näiteks platvormitöö esilekerkimine, kus töötajad on jäetud ilma töökohakindlusest ja sotsiaalkaitsest ning nad töötavad sageli väga ebakindlates oludes ja nende staatus on ebaselge. Nende töötingimused ja staatus tuleb Euroopa tasandil ühtlustada, et julgustada õiglast tööjõu liikuvust ning integratsiooni siseturul⁽³⁾. Komitee peab vajalikuks luua tööliste õiguskindlus, määratledes töötamise õigusliku staatus digiplatvormidel põhinevas majanduses. Vähene sotsiaalkaitse või sellele juurdepääsu puudumine põhjustab kulusid mitte ainult töötajatele endile, vaid ka sotsiaalkindlustussüsteemidele.

2.9. Digiülemineku katke ohte ka finantsstabiilsuse, finantskuritegevuse ja tarbijakaitse vallas. ELi killustatud regulatiivne maastik ja ebaühtlased arengud maailmas selle sektori reguleerimisel võivad neid ohte veelgi suurendada. Seega näeb komitee vajadust luua ELis selles valdkonnas kõikehõlmav ja stabiilne regulatiivne raamistik. Komitee soovib ka ELil jätkata suurte digiettevõtjate maksustamise algatuse edendamist⁽⁴⁾.

2.10. Töötajatel tuleb võimaldada end tööturuks piisavalt ette valmistada ja juba alanud majanduslikud muutused on tööstussektori kasvu ning Euroopa laiemal majandusliku edu saavutamisel põhjaneva tähtsusega. Uute ja paremate oskuste andmine, sealhulgas tööliste, paneb õpipõhisõppe süsteimid proovile. Paremate oskuste omandamiseks on kõrgharidusasutustes vaja rohkem kutsealast koolitust. Kuigi esialgsed õpipõhisõppe süsteimid on parimal võimalikul moel

⁽³⁾ ELT C 429, 11.12.2020, lk 173.

⁽⁴⁾ ELT C 429, 11.12.2020, lk 6.

välja töötatud, on probleemiks riiklike raamistike ning kvaliteedikontrolli puudumine, samuti liikumine esialgselt õpipoiisõppelt kõrgharidusse. Tulevikus on vaja kodanikuühiskonna ja kõigi valitsemistasandite koostööd ja innovatsiooni, et luua komitees esindatud organisatsioonide nõutud võrdsed võimalused ⁽⁵⁾.

2.11. Komitee märgib, et digitehnoloogia ja tehisintellektirakendused peaksid olema inimesekesksed ning meie ühiskonnale tervikuna kasuks tulema, ja toetab tehisintellekti reguleeriva raamistiku loomist. Rohe- ja digiüleminekule ei tohiks vastu seista ning EL peaks edendama selliste tehisintellekti süsteemide arendamist, mis on suunatud konkreetsetele rakendustele, et kiirendada ökoloogilist ja kliimaalast üleminekut ⁽⁶⁾.

3. Innovatsioon

3.1. Vajadus innovatsiooni järele on tulevikus märkimisväärne: alates uute vähese CO₂ heitega tootmisprotsesside loomisest ja nende kasutuselevõtu kiirendamisest (millest paljud nõuavad lisaks uudsetele lähteainetele ja/või põhilistele tööstusprotsessidele ka täiesti teistsuguseid kavandamis- ja tootmismeetodeid) kuni innovatsioonini mitte ainult alusmaterjalide tööstuse ringluspõhisemates väärtusahelates, vaid ka neid käitavates energiasüsteemides. Kõige paljulubavamad vähese CO₂ heitega tehnoloogiad peavad osutama ka tööstuslikult kasutatavateks. Selleks on vaja kiiresti toetatavat poliitikat, et algatada hiljemalt 2030. aastaks uute vähese CO₂ heitega tootmismeetodite ning materjali kasutuselevõtt ning kiirendada nende kasutamise laiendamist.

3.2. Terves ELis on õiglase ülemineku saavutamiseks nõutavateks ümberkorraldusteks vaja ühist raamistikku, et kaasata sihipärasesse probleemilahendusse valitsused, ettevõtjad ja kodanikuühiskond. Sotsiaalsel innovatsioonil on selles protsessis põhiline roll. Nõnda võib oluliseks sammuks olla sektoritevahelise ELi sotsiaalse innovatsiooni strateegia koostamine, sotsiaalmajanduse osalejate laiem tunnustamine ning nende ärimudelite katsetamine ja ehk ka kasutamine. See aitaks välja arendada ELi, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil subsideeritava eksperimenteerimise ökosüsteemi.

4. Ettevõtluse ning erasektori kaasamise edendamine

4.1. Struktuurimuutusi taganttõukaval ettevõtluse ja erasektori kaasamisel on tööstuse üleminekus tähtis roll. Tugeva tööstuspärandi korral on uuendusliku ettevõtluse teel sageli mitmeid takistusi, näiteks iduettevõtete ja kasvufirmade vähesus, nõrk ettevõtluskultuur, innovatsiooni ja tõhusalt seotud teadmusvõrgustike vähesus.

4.2. Kuna Euroopas avaldub innovatsioon tavaliselt väikestes üksustes, tuleb keskenduda VKEde potentsiaali edendamisele, sest nemad osutavad kõrgetasemelisi teadmispõhiseid teenuseid, näiteks vabade elukutsete VKEd, sh rahastamise osas. Neil on sageli teedrajav roll seotud tööstusharude turupositsiooni kujundamisel ning nad on usaldusväärsed ja kriisidele vastupidavad tööandjad.

4.3. Sotsiaalsed ettevõtted ja organisatsioonid, kes on osalejad selles väga vastupanuvõimeliseks osutunud ning COVID-19 kriisi mõjusid leevendada aidanud sektoris, tegutsevad eelkõige digi- ja roheüleminekust mõjutatud valdkondades. Seetõttu tuleb tagada nende tegevuse ning sotsiaalse innovatsiooni protsesside edendamine.

5. Sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna roll

5.1. Komitee on rõhutanud, et „uute tehnoloogiate, tehisintellekti ja suurandmete arenguga kaasnevad tootmisprotsessides ja üldiselt majanduses muudatused, mis puudutavad sügavuti ka tööturgu“ ning et on oluline, et „need muutmisprotsessid toimuksid viljaka sotsiaaldialoogi raames ja neis austataks töötajate õigusi ja nende elukvaliteeti“ ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ Komitee uuring „Uue konsensuse leidmine Euroopa kodanikuühiskonna väärtuste osas ja nende hindamine“.

⁽⁶⁾ ELT C 47, 11.2.2020, lk 64.

⁽⁷⁾ ELT C 353, 18.10.2019, lk 6.

5.2. Tihe koostöö kohalike/piirkondlike sidusrühmade vahel on kõige kestlikumate rakenduste leidmiseks ja nende sotsiaal-majandusliku arengu maksimeerimiseks äärmiselt oluline. Kõigi tasandite sotsiaalpartnerite head tavad, mis põhinevad kollektiivlepingutel ja millega luuakse sektoris või piirkonnas majanduskonkurentidele võrdsed võimalused, on CO₂ heitkoguste vähendamise ning teiste kliimapoliitika eesmärkidega õiglase ülemineku strateegia toetamisel lähtepunktiks⁽⁸⁾.

6. Õiglase ülemineku tagamine – juhtimis- ja regulatiivsed nõuded

6.1. Üleminek kliimanetraalsele majandusele toob poliitikutele kaasa rida keerulisi juhtimisalaseid väljakutseid. Üks neist on ülemineku pikaajalise strateegilise mõõtme tasakaalustamine lühiajaliste meetmete vajadusega. Üleminek nõuab pikaajalist strateegilist mõtlemist ja poliitikakujundust, aga ka võimet võtta arvesse valimistetsükleid ning valitsuste ja teiste sidusrühmade seonduvaid soove näha elluviidud projektide tulemusi.

6.2. Üks peamisi sotsiaalselt õiglase üleminekute rakendamise ja edusammude jälgimise juhtimissüsteeme on Euroopa poolaasta. Euroopa ja riiklike poliitikameetmeid tuleb sotsiaalsel, majanduslikul ning keskkonnatasandil kindlasti pidevalt hinnata. Euroopa poolaasta on järk-järgult võtnud sotsiaalsema mõõtme, ent selle makromajanduslik ja fiskaalne mõõde on endiselt dominantne. Komitee teeb seepärast ettepaneku kaasata Euroopa poolaastasse uued, tõhustatud, mõõdetavad ja vastastikku täiendavad sotsiaalsed, majanduslikud ning keskkonnaalased näitajad, et jälgida Euroopa sotsiaalõiguste samba ja selle põhimõtete ning 17 kestliku arengu eesmärgi kõiki aspekte,⁽⁹⁾ luues koostoime sotsiaalvaldkonna tulemustabeliga, võttes kasutusele kõigile kestliku heaolumajanduse kontseptsiooni⁽¹⁰⁾ ning sihipärased sotsiaalsed ja keskkonnaalased riigipõhised soovitusel⁽¹¹⁾. Poolaasta on nüüd ka ümber kujundatud, et pakkuda rohkem majanduse taastamist toetavaid meetmeid, ning komitee loodab, et see võib aidata ka uuendada tervet ELi juhtimismehhanismi, tehes sellest demokraatia püsijäämist ning ELi-sisest kõrgemate standardite suunas ühtlustamist suunava jõu.

6.3. ELi poolt poolaasta mitmesugustes poliitikavaldkondades väljapakutud eesmärkide, algatuste ja soovitude vahelise koostoime ning kompromisside kõikehõlmav analüüs nõuaks poliitikameetmete ulatuslikku lõimimist, sidusust ja koordineerimist erinevate majandus-, sotsiaal- ja keskkonnapoliitika eest vastutavate institutsiooniliste osalejate vahel ning nende analüüsivõime parandamist.

6.4. Institutsioonilise tasakaalustamise vähendamiseks majanduslikus ja sotsiaalses juhtimises soovib komitee kasutada ELi eelarve-eeskirjade kohaldamisel tasakaalus eelarve nõuet,⁽¹²⁾ jättes avaliku sektori investeeringud eelarvepuudujäägi arvutamisel kõrvale ning võttes arvesse olemasoleva võlataseme jätkusuutlikkust, et tagada nüüdisaegne tervishoiusüsteem, ökoloogiline, haridus- ja tehnoloogiline taristu ning hoida ära pretseeditud majanduslangus⁽¹³⁾.

6.5. Komitee kiidab ka heaks stabiilsuse ja kasvu pakti rakendamise peatamise Euroopa Komisjoni poolt ning palub selle läbi vaadata,⁽¹⁴⁾ et tagada ELi tööstuse taastumist ja kliimanetraalsele ring- ja digimajandusele üleminekut toetav stabiilsus ja majanduskasv.

7. Piirkondlikud tööstuse ülemineku eeltingimused

7.1. Tööstuse üleminek võib toimuda väga erineval moel, mistõttu ei saa tööstuse uute arengusuundade väljatöötamisel eeldada, et sama poliitika sobib igas olukorras. Mõni majandussektor võib olla languses ja „pöördumatult“ vähenenud majandustootmise ja tööhõivega, aga teises võib olla vaja põhjalikku ümberkorraldamist. Selleks on vaja terviklikku poliitilist lähenemisviisi ja nii avaliku kui ka erasektori suuri investeeringuid, millega peavad kaasnema hästi toimivad kohalikud ja piirkondlikud tööturud.

⁽⁸⁾ „Framework Agreement for a Fair Transition of Coal Mining and Sustainable Development of the Mining Communities for the period 2019-2027“ (Sõekaevanduse õiglase ülemineku ja kaevanduskogukondade kestliku arengu raamkokkulepe perioodiks 2019–2027) (Hispaania); „Jobs for the Climate“ (Kliimasõbralikud töökohad) (Portugal); „Agreement of Social Partners on Just Transition and Climate Change“ (Sotsiaalpartnerite kokkulepe õiglase ülemineku ja kliimamuutuste kohta) (Kreeka); „Thyssenkrupp Steel Europe: Future Pact for Steel 20–30“ (Thyssenkrupp Steel Europe: tulevane terasepakt 20–30) (Saksamaa, märts 2020).

⁽⁹⁾ ELT C 120, 14.4.2020, lk 1.

⁽¹⁰⁾ Charveriat, C. ja Bodin, E. (2020), „Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy“ (Rohelise kokkuleppe elluviimine: reformitud Euroopa poolaasta roll uues kestliku majanduse strateegias).

⁽¹¹⁾ ELT C 14, 15.1.2020, lk 1.

⁽¹²⁾ ELT C 311, 18.9.2020, lk 1.

⁽¹³⁾ ELT C 311, 18.9.2020, lk 1.

⁽¹⁴⁾ ELT C 311, 18.9.2020, lk 1.

7.2. Pikaajaliste üleminekueesmärkide sobitamine lühiajaliste prioriteetidega võib olla keeruline, sest piiratud vahetu mõjuga poliitikameetmetele võib olla raske üldsuse heakskiitu saada. See seab üleminekujärgus tööstusega piirkonnad raskesse olukorda. Ühest küljest peavad need piirkonnad tulema toime traditsioonilise tööstuse langusest tingitud vajadusega kiirete meetmete järele, et tegeleda suurenenud töötuse, sissetulekute kaotuse ja elutingimuste halvenemisega teatud elanikkonna hulgas, eelkõige vähemkindlustatud ja haavatavate rühmad, näiteks puuetega inimesed või eakad. Teisalt peavad nad haarama kinni tööstuse moderniseerimisega seotud võimalustest, näiteks suurema lisaväärtusega tööstuse ligimeelitamine, uute ettevõtete ja ärimudelite loomine ja/või ligitõmbamine ning progressi võimaldavate tehnoloogiate tõhusam kasutamine. Eksimisel on poliitilised tagajärjed, mis võivad mõjutada ka toetust kliimameetetele. Euroopas ja mujal pead tõstvad paremääruslikke liikumisi võib osalt seostada deindustrialiseerimise ning tervete piirkondade kõrvale jätmisega⁽¹⁵⁾.

8. Kohtumine üleminekujärgus tööstusega piirkondadega: tähtsamad tulemused

8.1. Üleminekuotsessis piirkondade rolli tuleks Euroopa tegevuskavas tugevdada. Piirkondlike omavalitsuste kaasamine võib aidata luua edukaks üleminekuks vajalikud ökosüsteemid. Selle protsessi eeltingimustena on mainitud pikaajalist kavandamist, tugevat kohapõhist lähenemisviisi, arukat spetsialiseerumist ning inimkapitali tegevuskava.

8.2. Mitmed Euroopa piirkonnad – eelkõige söe- ja terasepiirkonnad – on majanduslikel või kliimast tulenevatel põhjustel juba ülemineku läbinud. Eduka ülemineku peamine eeldus on kaasav ja ennetav lähenemine, et tagada inimestele inimväärne tulevik. See hõlmab realistliku tegevuskava väljatöötamist, vajaliku teadustaristu loomist ning tehnoloogilisi, innovatsiooni-, akadeemilisi ja haridusrajatise, samuti vajalike rahaliste vahendite tagamist. Kohaseks rahastamiseks ei tohiks nende piirkondade toetamiseks kavandatud Euroopa rahastamisvahendid (nt Euroopa õiglase ülemineku fond) riiklikke jõupingutusi asendada.

9. Üleminekuga seotud tegevuste ja projektide rahastamine ning toetamine ELi tasandil

9.1. Tööstuse ülemineku protsess võib pakkuda tohutuid võimalusi, ent nende ärakasutamiseks tuleb teha märkimisväärseid investeeringuid kõrgtehnoloogilisse tootmisesse ning ligipäasetavasse taristusse, samuti teadusuuringutesse ja innovatsioonitegevusse. Sellega kaasnevad ka esialgsed kulud, mis hõlmavad sissetulekute asendamiseks makstavaid toetusi ja töötajate (ümber)õppe kulusid.

9.2. Üleminekuga seotud tegevuste ja projektide toetamiseks on nii riiklikul kui ka ELi tasandil juba palju vahendeid loodud. Õiglase ülemineku saavutamise eesmärki korrati taas ka ELi taastekavas. Poliitika toetusmeetmed töötatakse aga liiga sageli välja ning neid rakendatakse eri valitsemistasanditel üksteisest sõltumatult, puuduliku või puuduva koordineerimise ning vähese jälgimise ja hindamisega.

9.3. Komitee kutsub nõukogu ja parlamenti üles toetust suurendama ning eraldama mitmeaastases finantsraamistikus aastateks 2021–2027 investeerimisvajaduste jaoks piisavalt vahendeid, et viia ellu tõeline ja põhjalik rohe- ja digipööre. Komitee toetab piisavate rahaliste vahendite tagamiseks ka omavahendite valiku laiendamist, mis võiksid näiteks hõlmata digiteenuste maksu, äriühingu tulumaksu ühtset konsolideeritud maksustamisbaasi ja finantstehingute maksu⁽¹⁶⁾.

9.4. Praegusel programmitöö perioodil nähakse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetust saanud suurettevõtetele kehtivate reeglitega ette, et nad peavad toetuse tagasi maksma, kui viivad oma tootmistevõime kümne aasta jooksul pärast viimase toetusmaksu saamist Euroopa Liidust välja (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁷⁾ artikli 71 lõige 2). Komitee on arvamusel, et neid sätteid tuleb tulevasel programmitöö perioodil tugevdada, et soodustada tööstuse tagasitoomist ELi ja tagada ühtekuuluvus, säilitada tootmisstruktuur/-võime, suurendada tööhõivet ning edendada kestlikumat territoriaalset arengut.

⁽¹⁵⁾ Rodríguez-Pose, A. (2017), „The revenge of the places that don't matter (and what to do about it)“ (Tähtsusetute paikade kättemaks (ja kuidas sellele reageerida)), Cambridge Journal of Regions, Economy and Society, 11. köide, nr 1, lk 189–209.

⁽¹⁶⁾ ELT C 440, 6.12.2018, lk 106.

⁽¹⁷⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 320.

9.5. Samuti toetab komitee ELi eelarvejuhtimise parandamist, mille juures arvestatakse riske kestlikkusele ja võetakse õppust keskkonnahoidliku eelarvestamise parimate tavade ja eelarvekavade analüüsimisest. Lisaks on vaja maksusoodustusi ettevõtetele ja üksikisikutele, et nad investeeriksid sotsiaalse mõjuga rohelistesse algatustesse ⁽¹⁸⁾.

9.6. Üleminekul rohelisele ja digitaalsele majandusele seisab Euroopa silmitsi katsumustega, mis nõuavad suuri investeeringuid, mida avaliku sektori raha ja traditsiooniline pangalaenu kaudu rahastamine üksi ei suudaks pakkuda. Erasektorilt vajatakse suuri summasid. Sidusal viisil tuleks luua mehhanism erasektori rahaliste vahendite suunamiseks investeeringutesse, mis on kooskõlas keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimiskriteeriumidega. Pangandusliidu, kapitaliturgude liidu, kestliku rahanduse, digirahanduse ja VKEd strateegiad tugevdavad seega üksteist ja õigustavad vahendite suunamist tootlikumatesse projektidesse. Komitee tervitab kestliku rahanduse platvormi loomist ja ootab sotsiaalse taksonoomia arengu kiirendamist.

10. Mõju tööhõivele

10.1. Kuna tööstuse üleminek nõuab sageli üleminekut vanalt, traditsiooniliselt töötlevalt tööstuselt tulevikule orienteeritud tegevustele (ka traditsioonilistes sektorites), võib sellega kohaliku kontsentreeritud deindustrialiseerimise ning kahanevatele sektoritele vastava oskustebaasi tõttu kaasneda keskmisest kõrgem töötus (vähemalt ajutiselt). Ennetav tegevus ning töötajate esindajate kaasamine tööstusharu ja ettevõtte tasandil ning enne otsuste tegemist on äärmiselt olulised. Tööstuse ülemineku poliitika peab kindlasti aitama töölisi ja kohalikku kogukonda, eriti puuetega töötajaid ja haavatavatest rühmadest pärit töötajaid, juhtides üleminekut kõige vähem häirival moel ja maksimeerides samal ajal võimalikku kasu.

10.2. Oskused

10.2.1. Edukas üleminek tulevikutööle nõuab tööhõive ja oskuste arendamise poliitika kujundamist kohaliku tööturu tingimuste kohaselt. Samas peab oskuste pakkumine olema vastavuses oskuste nõudlusega. Tulevikus vajaminevate oskuste kogumi parem prognoosimine ning asjakohane pakkumine töötajate ümber- ja täiendõppe abil, sh juurdepääs elukestvatele õppele, peab käima käsikäes poliitikameetmetega, mis stimuleerivad investeerimist uutesse tööhõiveallikatesse ja tootlikuse kasvu. Tööstussektori teadus- ja arendustöö peab otsima võimalusi tehnoloogilise juhtpositsiooni loomiseks, mis omakorda pakub võimalusi oskuste täiendamiseks. Ümberõppeprogrammide kaudu tagavaravõimaluste pakkumisel on tähtis roll ka tehnikainstituutidel, erialaorganisatsioonidel, vabaihendustel ja riiklikel tööturuasutustel.

10.2.2. Komitee märgib, et inimeste toetamine koolituse kaudu õiglase rohe- ja digiülemineku raames algab mitteformaalse ja informaalsete õppe valideerimisest ning koolituskursuste tunnustamisest ja sertifitseerimisest, et need saaksid moodustada osa inimese täielikust kvalifikatsioonist ⁽¹⁹⁾.

10.3. Oskuste tegevuskavas tuleks pöörata rohkem tähelepanu põhipädevuste arendamisele kohustuslikes haridustasemetes/õppekavades, samuti noorte ja täiskasvanute õppele.

10.4. Komisjon on avaldanud digiõppe tegevuskava (2021–2027) ⁽²⁰⁾. See peaks olema valdkondadevaheline strateegia, mis võib suurendada ka hariduse ja koolituse tähtsust Euroopa tasandi poliitikavaldkondades.

⁽¹⁸⁾ ELT C 311, 18.9.2020, lk 63.

⁽¹⁹⁾ ELT C 10, 11.1.2021, lk 40.

⁽²⁰⁾ https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/deap-factsheet-sept2020_en.pdf

10.5. Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise tegevuskava

Õiglasteks üleminekuteks on vaja piisavaid sotsiaalmeetmeid heade töötingimuste, toimivate kollektiivläbirääkimiste ja tööstussuhete süsteemide toetamiseks ning nõuetekohase sotsiaalkaitse tagamiseks, et aidata üleminekufaasis töötajaid. Komitee soovib esitada mõned ettepanekud komisjoni peatse Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise tegevuskava kohta.

10.5.1. Komitee soovib komisjonil uuesti hinnata asjaomase ELi tööõigustiku piisavust ja tugevdada seda, et paremini toetada õiglast üleminekut töötajate jaoks.

10.5.2. Õigus tööohutusele ja tervise kaitsele on iga töötaja põhiõigus, sõltumata tema töösuhetest või ärimudelitest, mille alusel ta töötab. Komiteele teeb väga muret, et mõned uued kliimamuutuste ja digipöörde tulemusena tekkinud töövormid võivad jääda töötervishoiu ja tööohutuse sätete kohaldamisalast välja. Lisaks on digiteeritud töökohtadel juba ilmnunud märkimisväärseid ohte, näiteks töö intensiivistumine, stress ja psühhosotsiaalne vägivald,⁽²¹⁾ ning tulevikus võib oodata tehisintellekti põhjustatud õnnetusjuhtumeid⁽²²⁾ – õnnetusjuhtumeid, mis tuleb ära hoida. Komitee nõuab seetõttu, et kõik ELi töötajad oleksid kaitstud töötervishoiu ja tööohutuse alaste õigusaktidega⁽²³⁾.

10.5.3. Komitee julgustab Euroopa Komisjoni korrapäraselt läbi vaatama isikuandmete kaitse üldmäärust ja sellega seonduvaid õigusnorme, võttes arvesse tehnoloogilist arengut⁽²⁴⁾.

10.5.4. Riikliku ja Euroopa tasandi sotsiaaldialoogil on majandus-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika kujundamisel tähtis roll. Komitee toetab sotsiaaldialoogi raamistikus piisavate „õiglase ülemineku“ meetmete väljatöötamist asjakohasel riiklikul, piirkondlikul ja Euroopa tasandil, võtmaks kasutusele meetmed, et hallata, muuta ja pakkuda töökohtade ümberkorraldamise või (tehnoloogia, demograafia, globaliseerumise, kliimamuutuste või ringmajandusega seotud) üleminekust tulenevate kollektiivsete koondamiste puhul kehtivat miinimumkaitset, mis hõlmab õigust osaleda kollektiivläbirääkimistel, et prognoosida muudatusi ja toetada mõjutatud töötajaid (kollektiivseid koondamisi käsitleva direktiivi kohandamine)⁽²⁵⁾.

10.5.5. Komitee kordab uuesti, et töötajate ja nende esindajatega tuleb konsulteerida ning neid teavitada, kui juurutatakse muutusi, uusi tehnoloogiaid ning tehisintellektisüsteeme, mis võivad muuta töökorraldust, järelevalvet ja kontrolli ning töötajate hindamise ja värbamise süsteeme. Kõigis ettevõtetes tuleb tagada õigus teavitamisele ja konsulteerimisele, rakendades nõuetekohaselt Euroopa tööõiguskogude direktiivi, ning ELi tasandil tuleks kehtestada ühtlustatud raamistik juhatusel tasandil osalemise kohta. Komitee nõuab seetõttu tugevat ja tõhusat Euroopa teavitamise, konsulteerimise ning töötajate kaasamise raamistikku,⁽²⁶⁾ mis oleks õiglase ja ausa rekonstrueerimise ning rohe- ja digipöörde tähtis aspekt. Komisjon peaks sotsiaaldialoogi edendamise eesmärgiga kaasata töötajad kõigis liikmesriikides kliimamuutustega seotud üleminekusse ja digipöördesse ning jälgida Euroopa poolaasta kaudu selle tegevuse tulemusi.

10.5.6. Vaja on sotsiaalselt vastutustundliku restruktureerimise ning äriühingute struktuurimuutuste ennetamise raamistikku, mis täiendaks töötajate olemasolevaid teabe saamise, konsulteerimise ja osalemise õigusi ning oleks vastavuses Euroopa sotsiaalse mudeli tähtsamate elementidega⁽²⁷⁾. Komitee on seisukohal, et Euroopa Komisjon peaks vaatama läbi muutusteks ja restruktureerimiseks valmisolekut käsitleva ELi kvaliteediraamistikku ning pakkuma välja õigusliku aluse töötajate osalemise konkreetsete raamtingimuste jaoks, et tõhustada töötajate osalemist rohelise kokkuleppe ja digiüleminekuga seotud probleemide lahendamisel⁽²⁸⁾.

⁽²¹⁾ Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (2019), „The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalised Work“ (Füüsilise ja psühhosotsiaalse vägivalda ja ahistamise oht digiteeritud töös).

⁽²²⁾ ELT C 47, 11.2.2020, lk 64.

⁽²³⁾ ELT C 14, 15.1.2020, lk 52.

⁽²⁴⁾ ELT C 47, 11.2.2020, lk 64.

⁽²⁵⁾ ELT C 14, 15.1.2020, lk 1.

⁽²⁶⁾ ELT C 10, 11.1.2021, lk 14.

⁽²⁷⁾ ELT C 161, 6.6.2013, lk 35.

⁽²⁸⁾ ELT C 364, 28.10.2020, lk 1.

10.5.7. Tegevuskavaga tuleks sätestada õiguste minimaalne tase ELi tasandil: komitee on nõudnud minimaalse sissetuleku kaitsmiseks meetmete rakendamist, ⁽²⁹⁾ et vähendada vaesust ja edendada kaasavat tööturgu, ja kiidab seetõttu heaks komisjoni ja nõukogu eesistujariigi Saksamaa plaanid luua miinimumsissetuleku kava Euroopa raamistik ⁽³⁰⁾. Komitee on soovitanud kaaluda võimalust sätestada ELi liikmesriikides ühtsed töötuskindlustuse miinimumstandardid ⁽³¹⁾. Lisaks on komitee nõudnud Euroopa algatust miinimumpalga ja kollektiivlääbirääkimiste kohta ⁽³²⁾ ja tervitab seetõttu ⁽³³⁾ komisjoni algatust piisava miinimumpalga kohta Euroopa Liidus ⁽³⁴⁾.

10.6. Uus sotsiaalne kokkulepe

Selleks et taastada majandus viisil, mis investeerib töökohtadesse ning kaitseb õigusi ja äraelamist võimaldavat töötasu, et luua tugevad tööturuinstitutsioonid kõigile töötajatele kooskõlas varem võetud kohustustega ning tagada sotsiaalkaitse, nõuab komitee õiglase ülemineku seadmist majanduse taastamise keskmesse, et sotsiaaldialoogi kaudu ja kodanikuühiskonna aktiivse kaasamise abil kujundada sotsiaalne, õiglane ja kaasav tööstuse üleminek.

Brüssel, 2. detsember 2020

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Christa SCHWENG

⁽²⁹⁾ ELT C 190, 5.6.2019, lk 1.

⁽³⁰⁾ Nõukogu järeldused, mis käsitlevad miinimumsissetuleku kaitse tugevdamist, et võidelda vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu COVID-19 pandeemia ajal ja pärast seda.

⁽³¹⁾ ELT C 97, 24.3.2020, lk 32.

⁽³²⁾ ELT C 429, 11.12.2020, lk 159.

⁽³³⁾ ELT C 364, 28.10.2020, lk 1.

⁽³⁴⁾ COM(2020) 682 final.

LISA

Arutelu käigus lükati tagasi järgmised muudatusettepanekud, mis kogusid hääletamisel siiski vähemalt veerandi häältest (kodukorra artikli 59 lõige 3).

a) Punkt 2.1 (Muudatusettepanek 9)

Muuta järgmiselt:

~~2.1. Selle ettevalmistava arvamuse koostamist taotles Euroopa Parlamendi tööhõive- ja sotsiaalkomisjon panusena tulevasse Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise tegevuskavasse ning kavakohaselt 2021. aasta mais Portos toimuvasse järgmisesse ELi sotsiaaltippkohtumisse. Selle ettevalmistava arvamuse koostamist taotles Euroopa Parlamendi tööhõive- ja sotsiaalkomisjon. Euroopa Parlamendi kirja kohaselt tuleks arvamuses iseäranis käsitleda järgmisi teemasid: õiglase üleminek, roheline kokkulepe, digiüleminek, tööstusstrateegia, tööhõive- ja sotsiaalse kaasatuse poliitika, mis on rohe- ja digipöördega seotud mitmete töös olevate ja tulevaste seadusandlike ja muude kui seadusandlike toimikute keskmes.~~

Hääletuse tulemus:

Poolt: 99

Vastu: 129

Erapooletuid: 20

b) Punkt 2.2 (Muudatusettepanek 10)

Muuta järgmiselt:

~~2.2. Euroopa ettevõtted ja töötajad seisavad silmitsi COVID-19 pandeemia suurte majanduslike ja sotsiaalsete ja majanduslike tagajärgedega. Paljud ettevõtted on hävingu äärel, meie kaotame inimesed kaotavad töö ja leibkonnad kaotavad elatise. Majandusprognosid osutavad väga murettekitavale olukorrale, vaatamata ennenägematutele majanduse päästmise meetmetele, mille eesmärk oli pehmenendada liikumisspiirangute mõju töökohtadele ja ettevõtetele. ELi majandus kahaneb prognooside kohaselt 2020. aastal 8,3 % ning kasvab 2021. aastal 5,8 %. 2021. aasta majanduskasv ei ole samuti nii jõuline, kui kevadel prognoositi (¹). COVID-19 pandeemia on Euroopa majandust rängalt tabanud; paljud ettevõtted on hävingu äärel, meie kaotame töö ja leibkonnad kaotavad elatise, tervishoiuteenuste tõhusus väheneb. Liikmesriikidel on rekordiline võlg, mis ületab kehtestatud kulueeskirju, ja esmakordselt on ELil tekkinud ka ühishõlg. Samuti ei tea me Brexiti tagajärgi ega seda, millal pandeemia lõpeb.~~

Hääletuse tulemus:

Poolt: 95

Vastu: 140

Erapooletuid: 22

c) Punkt 2.3 (Muudatusettepanek 11)

Muuta järgmiselt:

2.3. Tuvastada tuleb kõige olulisemad tööstusharud ja sektorid alates inimressurssidest kuni teadusuuringuteni ning neid tuleb toetada. Selle tulemuseks on Euroopa tööstuspoliitika, mis kaitseb neid strateegilisi sektoreid turul ja tagab oluliste vahendite varustuskindluse. Euroopa tööstuspoliitika peaks pakkuma üldist raamistikku, koordineerides sidusal ja terviklikul viisil kõiki erinevaid Euroopa poliitikavaldkondi, et luua koostoiimet. Euroopa Komisjon peab ümberkujundamiseks kursi määrama ning liikmesriigid peavad

(¹) „EC Summer 2020 Economic Forecast: A deeper recession with wider divergences“ (2020. aasta suvine majandusprognos: majanduslangus süveneb ja erinevused suurenevad).

enda poliitika ELi poliitikaga kooskõlla viima. See ei tähenda mikrotasandil juhtimist, ent poliitikameetmed tuleb kooskõlastada nii, et need oleksid sidusad ning soodustaksid põhjapanevaid muutusi. See protsess on võimalik ainult kodanikuühiskonna organisatsioonide ning sotsiaalpartnerite aktiivsel osalusel. Kõigile kasulik roheline kokkulepe ei ole võimalik ELi kodanike demokraatlikul ja tõhusal osalusel põhineva sotsiaalse kokkuleppeta.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 91

Vastu: 137

Erapooletuid: 18

d) Punkt 2.5 Uus (Muudatusettepanek 13)

Lisada uus punkt.

2.5. Parim poliitiline vastus on täita taasterahastule „NextGenerationEU“ seatud ootused, mis kujutab endast ainulaadset võimulust kiireks ja ümberkujundavaks taastumiseks. Selle käivitamine ja koostöö erasektoriga tuleks seada esmatähtsaks kohale.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 97

Vastu: 136

Erapooletuid: 22

e) Punkt 2.6 Uus (Muudatusettepanek 14)

Lisada uus punkt.

2.6. Brexitist tulenevad probleemid tuleks ületada, püüdes jõuliselt tugevdada ühtset turgu, mis loob ettevõtetele kindlama ja konkurentsivõimelisema keskkonna.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 93

Vastu: 141

Erapooletuid: 20

f) Punkt 2.4 (Muudatusettepanek 15)

Muuta järgmiselt:

2.4. Selles kontekstis on seoses keskkonnavalaste ja tehnoloogiliste muutustega kerkinud esile termin „õiglase üleminek“. Komitee hinnangul on õiglase üleminek Euroopa majanduse keskkonnasäästlikumaks muutmise püüdlustes nii eelarve kui ka taastekava põhikomponent. Seetõttu on vaja jõuda õiglase ülemineku laiema mõistmiseni (minnes kaugemale süsinikupõhise majanduse kaotamisest), mis viiks uue ühiskondliku lepingu alusel täielikult ellu Euroopa sotsiaalõiguste samba, (2) reformides samas ümberjagamissüsteeme, mille aluseks on töö ja eraelu tasakaalu ning soolines võrdsuslikkus. Seoses Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise on eriti olulised kvaliteetsed töökohad kõigile, juurdepääs kvaliteetsele haridusele ja koolitusele, sh elukestvale õppele, eriti haavatavate rühmade jaoks, kõigile võrdne juurdepääs tervishoiu- ja sotsiaalteenustele, sotsiaalkaitse ning haavatavate rühmade, näiteks pikaajaliste töötute, naiste, noorte, seaduslike rändajate ja puuetega inimeste kaasamine. Kõiki neid olulisi eesmärke on võimalik saavutada jõuka majanduse, tööandjate pakutavate uute kõrget kvalifikatsiooni nõudvate töökohtade ja uutesse tehnoloogiatesse tehtavate vajalike investeeringute abil.

(2) Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee panus Euroopa Komisjoni 2021. aasta tööprogrammi.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 82

Vastu: 152

Erapooletuid: 20

g) Punkt 2.5 (Muudatusettepanek 16)

Muuta järgmiselt:

2.5. Tööstusliku ülemineku etapis olevad riigid ja piirkonnad on tavaliselt raskustes oma tööstusbaasi moderniseerimise, töötajate oskuste ajakohastamise, olulistes sektorites kaduvate töökohtade kompenseerimise ning sissetulekute kasvu, ülespoole suunatud lähenemist ning ebasoodsate demograafiliste suundumuste kompenseerimist pärssiva väikese tootlikkuse suurendamisega. Üldiselt saaksid nad kasu rohepöördest, tehnoloogia arengust ja nendega seotud arengutest, samas on kohti ja elanikkonnarihmi, näiteks haavatavad rühmad nagu puuetega inimesed, eakad, roma kogukond ning seaduslikud rändajad, kes on mahajäämise ohus. Tööstuse pikaajalise ümberkujundamisega seotud probleemidega tegelemiseks peavad nende riikide ja piirkondade poliitikud, sotsiaalpartnerid, kodanikühiskonna organisatsioonid ja olulised sidusrühmad muutusi ette nägema ning üleminekut aktiivselt juhtima. Sotsiaaldialoog, teave, töötajate ja neid esindavate organisatsioonide ärakuulamine ja osalemine, sealhulgas otsustusprotsessides, otsuseid tegevates organites (juhatused ja nõukogud) on tähtis ettevõtete otsustamisprotsessiga tegelemisel ja selle mõjutamisel, et juhtida üleminekut tulevikku suunatud viisil. Komitee nõuab tungivalt, et komisjon tugeldaks tulevase ajakohastatud tööstusstrateegia sotsiaalsel mõõdel.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 92

Vastu: 152

Erapooletuid: 17

h) Punkt 2.6 (Muudatusettepanek 17)

Muuta järgmiselt:

2.6. Pandeemiakriisiga tegelemine ja tööstuse eduka ümberkujundamise võimaldamine on kõigi sidusrühmade huvides ning selleks on vaja ühiseid jõupingutusi, ühiseid eesmärke (näiteks ettevõtte pikaajaline arendamine) ja tõhusat sotsiaaldialoogi usalduslikus keskkonnas, samuti positiivset suhtumist. Komitee on arvamusel, et ettevõtte hea ja seega jätkusuutlik juhtimine ning sellega kaasas käiv muutuste ettenägemine on edu võti peavad põhinema siseturu järeleproovitud seaduslikel miinimumnõuetel, seejuures peab teavitamise, konsulteerimise ning töötajate ettevõtete juhatuse töös osalemise kaudu välja tulema ka töötajate hääl.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 90

Vastu: 151

Erapooletuid: 18

i) Punkt 2.7 (Muudatusettepanek 18)

Muuta järgmiselt:

2.7. Digiüleminekul ja automatiseerimisel on majandusele ja ühiskonnale nii hea kui ka halb mõju. Üleminekuks on vaja tehnoloogilise ümberkujundamisega sammu pidada ning muutuseid ette näha, näiteks sotsiaalpartnerite kaasamise teel. Euroopa töönõukogud ja Societas Europaea töönõukogud on heaks näiteks töötajate kohustusliku piiriülese kaasamise kohta huvide tasakaalustamise ning lahenduste otsimise sotsiaalse partnerluse vaimus. See hõlmab töötajatele koolituse tagamist ja kollektiivläbirääkimisi või muid sotsiaalkokkuleppeid, et toetada iseseisvat töötamist ning tagada hea töö ja eraelu tasakaal.

Digiülemineku ja internetimajandusega on kaasnenuid ka uute töövormide, näiteks platvormitöö esilekerkimine, kus töötajad on jäetud ilma töökohakindlusest ja sotsiaalkaitsest ning nad töötavad sageli väga ebakindlates oludes ja nende staatus on ebaselge. Nende töötingimused ja staatus tuleb Euroopa tasandil ühtlustada, et julgustada õiglasi töötajate liikuvust ning integratsiooni siseturul⁽³⁾. Komitee peab vajalikuks luua tööliste õiguskindlus, määratledes töötamise õigusliku staatuse digiplatvormidel põhinevas majanduses. Vähenes sotsiaalkaitse või sellele juurdepääsu puudumine põhjustab kulusid mitte ainult töötajatele endile, vaid ka sotsiaalkindlustussüsteemidele.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 88

Vastu: 149

Erapooletuid: 24

j) Punkt 2.8 (Muudatusettepanek 19)

Muuta järgmiselt:

2.8. Digiülemineku kätkeb ohte ka finantsstabiilsuse, finantskuritegevuse ja tarbijakaitse vallas. ELi killustatud regulatiivne maastik ja ebahühtlased arengud maailmas selle sektori reguleerimisel võivad neid ohte veelgi suurendada. Seega näeb komitee vajadust luua ELis selles valdkonnas kõikehõlmav ja stabiilne regulatiivne raamistik. Komitee soovib saavutada 2021. aastal maksuvaldkonnas ülemaailmne lahendus OECD tasandil ka ELil jätkata suurte digiettevõtjate maksustamise algatuse edendamist⁽⁴⁾.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 89

Vastu: 149

Erapooletuid: 22

k) Punkt 5.2 (Muudatusettepanek 21)

Muuta järgmiselt:

5.2. Tihe koostöö kohalike/piirkondlike sidusrühmade vahel on kõige kestlikumate rakenduste leidmiseks ja nende sotsiaal-majandusliku arengu maksimeerimiseks äärmiselt oluline. Kõigi tasandite sotsiaalpartnerite head tavad, mis põhinevad kollektiivlepingutel või muudel sotsiaaldialoogi vormidel ja millega luuakse sektoris või piirkonnas majanduskonkurentidele võrdsed võimalused, on CO₂ heitkoguste vähendamise ning teiste kliimapoliitika eesmärkidega õiglase ülemineku strateegia toetamisel lähtepunktiks⁽⁵⁾.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 93

Vastu: 146

Erapooletuid: 19

⁽³⁾ Komitee (SOC/645) arvamuse teemal „Õiglase töö platvormimajanduses“.

⁽⁴⁾ Komitee arvamuse meetmete kohta maksupettuste, maksustamise vältimise ja rahapesu vastu.

⁽⁵⁾ „Framework Agreement for a Fair Transition of Coal Mining and Sustainable Development of the Mining Communities for the period 2019-2027“ (Sõekaevanduse õiglase ülemineku ja kaevanduskogukondade kestliku arengu raamkokkulepe perioodiks 2019–2027) (Hispaania); „Jobs for the Climate“ (Kliimasõbralikud töökohad) (Portugal); „Agreement of Social Partners on Just Transition and Climate Change“ (Sotsiaalpartnerite kokkulepe õiglase ülemineku ja kliimamuutuste kohta) (Kreeka); „Thyssenkrupp Steel Europe: Future Pact for Steel 20–30“ (Thyssenkrupp Steel Europe: tulevane terasepakt 20–30) (Saksamaa, märts 2020).

l) Punkt 6.2 (Muudatusettepanek 22)

Muuta järgmiselt:

6.2. Üks peamisi sotsiaalselt õiglaste üleminekute rakendamise ja edusammude jälgimise juhtimissüsteeme on Euroopa poolaasta. Euroopa ja riiklike poliitikameetmeid tuleb sotsiaalsel, majanduslikul ning keskkonnatasandil kindlasti pidevalt tsükliliselt hinnata. Euroopa poolaasta on järk-järgult võtnud sotsiaalsema mõõtme, ent selle makromajanduslik ja fiskaalne mõõde on endiselt dominantne. Komitee teeb seepärast ettepaneku kaasata Euroopa poolaastasse uued, tõhustatud, mõõdetavad ja vastastikku täiendavad sotsiaalsed, majanduslikud ning keskkonnamaalased näitajad, et jälgida Euroopa sotsiaalõiguste sammu ja selle põhimõtete ning 17 kestliku arengu eesmärgi kõiki aspekte, ⁽⁶⁾ luues koostoime sotsiaalvaldkonna tulemustabeliga, võttes kasutusse kõigile kestliku heaolumajanduse kontseptsiooni ⁽⁷⁾ ning sihipärased sotsiaalsed ja keskkonnamaalased riigipõhised soovitused ⁽⁸⁾. Poolaasta on nüüd ka ümber kujundatud, et pakkuda rohkem majanduse taastamist toetavaid meetmeid, ning komitee loodab, et see võib aidata ka tugevdada uuendada tervet ELi juhtimismehhanismi, tehes sellest demokraatia edendamise püsimaajäämist ning ELi-sisest kõrgemate standardite suunas ühtlustamist suunava jõu.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 87

Vastu: 148

Erapooletuid: 21

m) Punkt 6.4 (Muudatusettepanek 23)

Muuta järgmiselt:

6.4. Institutsioonilise tasakaalustamise vähendamiseks majanduslikus ja sotsiaalses juhtimises soovib komitee kasutada ELi eelarve-eeskirjade kohaldamisel hästi tasakaalus eelarve nõuet, ⁽⁹⁾ seadmata ohtu keskpika perioodi finantsstabiilsust, jättes põhjendatud avaliku sektori investeeringud eelarvepuudujäägi arutamisel kõrvale ning võttes arvesse olemasoleva ja tulevase võlataseme jätkusuutlikkust, et tagada nüüdisaegne tervishoiusüsteem, ökoloogiline, haridus- ja tehnoloogiline taristu ning hoida ära pretseenditu majanduslangus ⁽¹⁰⁾.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 87

Vastu: 159

Erapooletuid: 16

n) Punkt 9.3 (Muudatusettepanek 24)

Muuta järgmiselt:

9.3. Komitee kutsub nõukogu ja parlamenti üles ettevõtlikliimat edendada, toetust suurendama ning eraldama mitmeaastases finantsraamistikus aastateks 2021–2027 investeerimisvajaduste jaoks piisavalt vahendeid, et viia ellu tõeline ja põhjalik rohe- ja digipöörde. Komitee toetab piisavate rahaliste vahendite tagamiseks ka omavahendite valiku laiendamise mõju analüüsimist. Need, mis võiksid näiteks tulla ELi heitkogustega kauplemise süsteemi, süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi ja digimaksu tuludest ~~hõlmata digiteenuste maksu, äriühingu tulemaksu ühtset konsolideeritud maksustamisbaasi ja finantstehingute maksu ⁽¹¹⁾.~~

⁽⁶⁾ Komitee arvamus teemal „2020. aasta kestliku majanduskasvu strateegia“, ELT C 120, 14.4.2020, lk 1.

⁽⁷⁾ Charveriat, C. ja Bodin, E. (2020), „Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy“ (Rohelise kokkuleppe elluviimine: reformitud Euroopa poolaasta roll uues kestliku majanduse strateegias).

⁽⁸⁾ Komitee arvamus teemal „Euroopa sotsiaalõiguste samm – esialgse rakendamise hindamine ja soovitused edaspidiseks“, ELT C 14, 15.1.2020, lk 1.

⁽⁹⁾ ELT C 311, 18.9.2020, lk 1.

⁽¹⁰⁾ ELT C 311, 18.9.2020, lk 1.

⁽¹¹⁾ ELT C 440, 6.12.2018, lk 106.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 91
Vastu: 157
Erapooletuid: 13

o) Punkt 9.4 (Muudatusettepanek 25)

Muuta järgmiselt:

9.4. Praegusel programmitöö perioodil nähakse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetust saanud suurettevõtetele kehtivate reeglitega ette, et nad peavad toetuse tagasi maksma, kui viivad oma tootmistegevuse kümne aasta jooksul pärast viimase toetusmakse saamist Euroopa Liidust välja (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 71 lõige 2). Komitee on arvamisel, et neid sätteid tuleb tulevasel programmitöö perioodil tugevdada, et soodustada tööstuse tagasitoomist ELi ja tagada strateegilisest autonoomiast juhitud ühtekuuluvus, säilitada tootmisstruktuur/-võime, suurendada tööhõivet ning edendada kestlikumat territoriaalset arengut.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 89
Vastu: 149
Erapooletuid: 19

p) Punkt 9.5 (Muudatusettepanek 26)

Muuta järgmiselt:

9.5. Samuti toetab komitee ELi eelarvejuhtimise parandamist, mille juures arvestatakse riske kestlikkusele ja võetakse õppust keskkonnanahoidliku eelarvestamise parimate tavade ja eelarvekavade analüüsimisest. Lisaks on võib olla vaja maksusoodustusi ettevõtetele ja üksikisikutele, et ~~nad~~ motiveerida neid investeeriksima sotsiaalse mõjuga rohelistesse algatustesse ⁽¹²⁾. Selliseid toetusi tuleks kulude-tulude analüüsis hoolikalt hinnata.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 93
Vastu: 154
Erapooletuid: 16

q) Punkt 9.6 (Muudatusettepanek 27)

Muuta järgmiselt:

9.6. Üleminekul rohelisele ja digitaalsele majandusele seisab Euroopa silmitsi katsumustega, mis nõuavad suuri investeeringuid, mida avaliku sektori raha ja traditsiooniline pangalaenude kaudu rahastamine üksi ei suudaks pakkuda. ~~Igal aastal investeeritakse Erasektorilt vajatakse suuri summasid igasugustest eravahenditest rahjuliku majandustegevusse kõigis tööstussektorites, mis võib lõpuks lõppeda varade kasutuskõlbmatuks muutumisega.~~ Sidusal viisil tuleks luua mehhanism erasektori rahaliste vahendite suunamiseks investeeringutesse, mis on kooskõlas keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimiskriteeriumidega. Pangandusliidu, kapitaliturgude liidu, kestliku rahanduse, digirahanduse ja VKEde strateegiad tugevdavad seega üksteist ja õigustavad vahendite suunamist tootlikumatesse projektidesse. Komitee tervitab kestliku rahanduse platvormi loomist ja ootab sotsiaalse taksonoomia arengu kiirendamist.

(12) ELT C 311, 18.9.2020, lk 63.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 74

Vastu: 154

Erapooletuid: 31

r) Punkt 10.1 (Muudatusettepanek 28)

Muuta järgmiselt:

10.1. Kuna tööstuse üleminek nõuab sageli üleminekut vanalt, traditsiooniliselt töölevalt tööstuselt tulevikule orienteeritud tegevustele (ka traditsioonilistes sektorites), võib sellega kohaliku kontsentreeritud deindustrialiseerimise ning kahanevatele sektoritele vastava oskustebaasi tõttu kaasneda keskmisest kõrgem töötus (vähemalt ajutiselt). ~~Ennetav tegevus ning töötajate esindajate kaasamine tööstusharu ja ettevõtte tasandil ning enne otsuste tegemist on äärmiselt olulised.~~ Tööstuse ülemineku poliitika peab kindlasti aitama töölisi ja kohalikku kogukonda, eriti puuetega töötajaid ja haavatavatest rühmadest pärit töötajaid, juhtides üleminekut kõige vähem häirival moel ja maksimeerides samal ajal võimalikku kasu.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 88

Vastu: 149

Erapooletuid: 17

s) Punktid 10.5, 10.5.1, 10.5.2, 10.5.3, 10.5.4, 10.5.5, 10.5.6, 10.5.7 (Muudatusettepanek 7)

Välja jätta:

~~10.5. Euroopa sotsiaaloiguste samba rakendamise tegevuskava~~

~~Õiglasteks üleminekuks on vaja piisavaid sotsiaalmeetmeid heade töötingimuste, toimivate kollektiivläbirääkimiste ja tööstussuhete süsteemide toetamiseks ning nõuetekohase sotsiaalkaitse tagamiseks, et aidata üleminekufaasis töötajaid. Komitee soovib esitada mõned ettepanekud komisjoni peatse Euroopa sotsiaaloiguste samba rakendamise tegevuskava kohta.~~

~~10.5.1. Komitee soovib komisjonil uuesti hinnata asjaomase ELi tööõigustiku piisavust ja tugevdada seda, et paremini toetada õiglast üleminekut töötajate jaoks.~~

~~10.5.2. Õigus tööohutusele ja tervise kaitsele on iga töötaja põhiõigus, sõltumata tema töösuhetest või ärimudelist, mille alusel ta töötab. Komitee teeb väga muret, et mõned uued kliimamuutuste ja digipöörde tulemusena tekkinud töövormid võivad jääda töötervishoiu ja tööohutuse sätete kohaldamisalast välja. Lisaks on digiteeritud töökohtadel juba ilmnenud märkimisväärsed ohte, näiteks töö intensiivistumine, stress ja psühhosotsiaalne vägivald,⁽¹³⁾ ning tulevikus võib oodata tehisintellekti põhjustatud õnnetusjuhtumeid⁽¹⁴⁾ – õnnetusjuhtumeid, mis tuleb ära hoida. Komitee nõuab seetõttu, et kõik ELi töötajad oleksid kaitstud töötervishoiu ja tööohutuse alaste õigusaktidega⁽¹⁵⁾.~~

⁽¹³⁾ Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (2019), „The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalized Work“ (Füüsilise ja psühhosotsiaalse vägivalda ja ahistamise oht digiteeritud töös).

⁽¹⁴⁾ ELT C 47, 11.2.2020, lk 64.

⁽¹⁵⁾ ELT C 14, 15.1.2020, lk 52.

10.5.3. Komitee julgustab Euroopa Komisjoni korrapäraselt läbi vaatama isikuandmete kaitse üldmäärust ja sellega seonduvaid õigusnorme, võttes arvesse tehnoloogilist arengut⁽¹⁶⁾.

10.5.4. Riikliku ja Euroopa tasandi sotsiaaldialoogil on majandus-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika kujundamisel tähtis roll. Komitee toetab sotsiaaldialoogi raamistikus piisavate „õiglase ülemineku“ meetmete vähimatöötamist asjakohasel riiklikul, piirkondlikul ja Euroopa tasandil, võtmaks kasutusele meetmed, et hallata, muuta ja pakkuda töökohtade ümberkorraldamise või (tehnoloogia, demograafia, globaliseerumise, kliimamuutuste või ringmajandusega seotud) üleminekust tulenevate kollektiivsete koondamiste puhul kehtivat miinimumkaitset, mis hõlmab õigust osaleda kollektiivläbirääkimistel, et prognoosida muudatusi ja toetada mõjutatud töötajaid (kollektiivseid koondamisi käsitleva direktiivi kohandamine)⁽¹⁷⁾.

10.5.5. Komitee kordab uuesti, et töötajate ja nende esindajatega tuleb konsulteerida ning neid teavitada, kui juurutatakse muutusi, uusi tehnoloogiaid ning tehisintellektisüsteeme, mis võivad muuta töökorraldust, järelevalvet ja kontrolli ning töötajate hindamise ja värbamise süsteeme. Kõigis ettevõtetes tuleb tagada õigus teavitamisele ja konsulteerimisele, rakendades nõuetekohaselt Euroopa töönõukogude direktiivi, ning ELi tasandil tuleks kehtestada ühtlustatud raamistik juhatusel osalemise kohta. Komitee nõuab seetõttu tugevat ja tõhusat Euroopa teavitamise, konsulteerimise ning töötajate kaasamise raamistikku,⁽¹⁸⁾ mis oleks õiglase ja ausa rekonstrueerimise ning rohe- ja digipöörde tähtis aspekt. Komisjon peaks sotsiaaldialoogi edendamise eesmärgiga kaasata töötajad kõigis liikmesriikides kliimamuutustega seotud üleminekusse ja digipöördesse ning jälgida Euroopa poolaasta kaudu selle tegevuse tulemusi.

10.5.6. Vaja on sotsiaalselt vastutustundliku restruktureerimise ning äriühingute struktuurimuutuste ennetamise raamistikku, mis täiendaks töötajate olemasolevaid teabe saamise, konsulteerimise ja osalemise õigusi ning oleks vastavuses Euroopa sotsiaalse mudeli tähtsamate elementidega⁽¹⁹⁾. Komitee on seisukohal, et Euroopa Komisjon peaks vaatama läbi muutusteks ja restruktureerimiseks valmisolekut käsitleva ELi kvaliteediraamistiku ning pakkuma välja õigusliku aluse töötajate osalemise konkreetsete raamtingimuste jaoks, et tõhustada töötajate osalemist rohelise kokkuleppe ja digiüleminekuga seotud probleemide lahendamisel⁽²⁰⁾.

10.5.7. Tegevuskavaga tuleks sätestada õiguste minimaalne tase ELi tasandil: komitee on nõudnud minimaalse sissetuleku kaitsmiseks meetmete rakendamist,⁽²¹⁾ et vähendada vaesust ja edendada kaasavat tööturgu, ja kiidab seetõttu heaks komisjoni ja nõukogu esistujariigi Saksamaa plaani luua miinimumsissetuleku kava Euroopa raamistik⁽²²⁾. Komitee on soovitanud kaaluda võimalust sätestada ELi liikmesriikides ühtsed töötuskindlustuse miinimumstandardid⁽²³⁾. Lisaks on komitee nõudnud Euroopa algatust miinimumpalka ja kollektiivläbirääkimiste kohta⁽²⁴⁾ ja tervitab seetõttu⁽²⁵⁾ komisjoni algatust piisava miinimumpalka kohta Euroopa Liidus⁽²⁶⁾.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 93

Vastu: 149

Erapooleitud: 17

⁽¹⁶⁾ ELT C 47, 11.2.2020, lk 64.

⁽¹⁷⁾ ELT C 14, 15.1.2020, lk 1.

⁽¹⁸⁾ Komitee arvamus SOC/644 teemal „Sotsiaaldialoog majandusliku jätkusuutlikkuse ja vastupanuvõime nimel“ (võeti vastu 29.10.2020, veel avaldamata).

⁽¹⁹⁾ ELT C 161, 6.6.2013, lk 35.

⁽²⁰⁾ Komitee resolutsioon „Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee panus Euroopa Komisjoni 2021. aasta tööprogrammi“.

⁽²¹⁾ ELT C 190, 5.6.2019, lk 1.

⁽²²⁾ Nõukogu järeldused, mis käsitlevad miinimumsissetuleku kaitse tugevdamist, et võidelda vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu COVID-19 pandeemia ajal ja pärast seda.

⁽²³⁾ ELT C 97, 24.3.2020, lk 32.

⁽²⁴⁾ Komitee arvamus teemal „Inimväärne miinimumpalk kogu Euroopas“.

⁽²⁵⁾ Komitee resolutsioon „Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee panus Euroopa Komisjoni 2021. aasta tööprogrammi“.

⁽²⁶⁾ COM(2020) 682 final.

t) Punkt 10.6 (Muudatusettepanek 31)

Välja jätta

10.6: Uus sotsiaalne kokkulepe

~~Selleks et taastada majandus viisil, mis investeerib töökohtadesse ning kaitseb õigusi ja äraclamist võimaldavat töötasu, et luua tugevad tööturuinstitutsioonid kõigile töötajatele kooskõlas varem võetud kohustustega ning tagada sotsiaalkaitse, nõuab komitee õiglase ülemineku seadmist majanduse taastamise keskmesse, et sotsiaaldialoogi kaudu ja kodanikuühiskonna aktiivse kaasamise abil kujundada sotsiaalne, õiglane ja kaasav tööstuse üleminek.~~

Hääletuse tulemus:

Poolt: 85

Vastu: 146

Erapooletuid: 19

u) Punkt 1.1 (Muudatusettepanek 1)

Muuta järgmiselt:

1.1. Kestliku, õiglase ning sotsiaalselt vastuvõetava tuleviku saavutamiseks Euroopas peab tööstuse üleminek rohelisele ja digitaalsele Euroopa majandusele vastama mitmete eeltingimustele. Siiski tuleb arvesse võtta uut olukorda. COVID-19 pandeemia mõju Euroopa majandusele on ränk: paljud ettevõtted on hävingu äärel, meie kaotame töö ja leibkonnad kaotavad elatise, tervishoiul puudub endine tõhusus. See on veelgi teravdanud vajadust sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna palju laiema ja tugevama osalemise järele kõigil poliitika väljatöötamise tasanditel, samuti tugeva regulatiivse realistliku raamistiku ning Euroopa tasandil kehtestatud standardite järele Euroopa tasandil, võttes arvesse liikmesriigi eripära ning pädevuste jaotust ELi ja liikmesriikide vahel, samuti subsidiaarsuse põhimõtet, eriti sotsiaalmeetmete kava osas. Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamiseks väljakuulutatud tegevuskava peaks selles tähtsat rolli mängima.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 90

Vastu: 146

Erapooletuid: 18

v) Punkt 1.5 Uus (Muudatusettepanek 4)

Lisada uus punkt.

1.5. Parim poliitiline vastus on täita taasterahastule „NextGenerationEU“ seatud ootused, mis kujutab endast ainulaadset võimalust kiireks ja ümberkujundavaks taastumiseks. Selle käivitamine ja koostöö erasektoriga tuleks seada esmatähtsaks kohale.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 97

Vastu: 136

Erapooletuid: 22

w) Punkt 1.6 Uus (Muudatusettepanek 5)

Lisada uus punkt.

1.6. Brexitist tulenevad probleemid tuleks ületada, püüdes jõuliselt tugevdada ühtset turgu, mis loob ettevõtetele kindlama ja konkurentsivõimelisema keskkonna.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 93

Vastu: 141

Erapooletuid: 20

x) Punkt 1.4 (Muudatusettepanek 6)

Muuta järgmiselt:

1.4. Vastupidava, kestliku, õiglase ja jõuka Euroopa jaoks on vaja sidusat ~~regulatiivset~~ raamistikku, mis võib õiglase ülemineku protsessile kaasa aidata, võttes seejuures arvesse selle eetilist mõju ning avalikke huve, näiteks tarbijakaitse, tervishoid, ohutus ja kvaliteet. Komitee soovib Euroopa ja riiklikel institutsioonidel kasutusele võtta uued juhtimisstruktuurid, mis aitavad tagada kohaliku majanduse, sotsiaalpartnerite ning kodanikuühiskonna aktiivse osalemise õiglaste meetmete väljatöötamisel ning rakendamisel, et tagada sotsiaalselt õiglase ülemineku. Üks peamisi sotsiaalselt õiglase üleminekute rakendamise ja edusammude jälgimise juhtimissüsteeme on Euroopa poolaasta. Komitee soovib lisada Euroopa poolaastasse uued, täiustatud, mõõdetavad ja vastastikku täiendavad sotsiaal-, majandus- ja keskkonnanäitajad, et jälgida ja pidada silmas Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 80

Vastu: 145

Erapooletuid: 16

y) Punkt 1.8 (Muudatusettepanek 8)

Muuta järgmiselt:

1.8. Komitee kiidab heaks Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamiseks väljakuulutatud tegevuskava. Et paremini toetada töötajate jaoks õiglast üleminekut, tuleks tugevdada ELi tööpoliitikat tööõigustikku. Tegevuskavaga tuleks ELi tasandil sätestada õiguste minimaalne tase, mis muu hulgas hõlmab järgmist: õigus tervisele ja ohutusele, töötervishoid ja -ohutus, mis hõlmab kõiki töötajaid ja uusi töövorme; õigus teabele, konsulteerimisele, kaasotsustamisõigusele ning osalemisele teavitamine, konsulteerimine, kaasotsustamine ja osalemine üleminekuolukordades, mis ei piirdu üleminekuolukordadega; õigus oskuste arendamine arendamisele; miinimumnõuded töötuskindlustusele; miinimumpalk; ja kollektiivläbirääkimised või muud kokkuleppe vormid vastavalt liikmesriikide pädevusele.

Hääletuse tulemus:

Poolt: 98

Vastu: 148

Erapooletuid: 17